

Lalik, Tadeusz

"Výběřová bibliografie historické geografie Čech za léta 1961-1970", Praha 1971 : [recenzja]

Przegląd Historyczny 64/3, 603

1973

Artykuł umieszczony jest w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych, tworzonej przez Muzeum Historii Polski w Warszawie w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego.

Artykuł został opracowany do udostępnienia w Internecie dzięki wsparciu Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego w ramach dofinansowania działalności upowszechniającej naukę.

Výběrova bibliografie historické geografie Čech za léta 1961—1970, „Historická Geografie” t. VII, Praha 1971, s. 396.

Bibliografia ogarnia teren właściwych Czech; prace i przyczynki dotyczące Moraw wymienione są jedynie sporadycznie. Publikacja obejmuje okres od wczesnego średniowiecza po rok 1945. Ogółem uwzględnia 1880 pozycji. Przy tytułach prac wzięto pod uwagę również notatki i recenzje w publikacjach o charakterze naukowym. Wyjątek stanowi „Atlas Československých dějin” opublikowany w roku 1965: bibliografia uwzględnia komunikaty o jego przygotowywaniu oraz omówienia i recenzje, także w tygodnikach i prasie codziennej (poz. nr 245, s. 64—70).

Pod pewnymi względami zestawienie jest szersze niż zapowiada tytuł, uwzględnia bowiem dziedziny nauki historycznej luźno tylko z geografiami historyczną związane. Dla starszej doby dość szeroko uwzględniona została numizmatyka, dla XIX wieku dzieje teatru w Czechach. Dla obcego zwłaszcza czytelnika największą chyba zaletą omawianej publikacji jest uwzględnienie prac ogłaszanych w czasopismach regionalnych lub dotyczących zagadnień regionalnych. A tych w literaturze czechkiej lat ostatnich ukazało się wiele.

Wybór jest na tyle obfity, iż ułatwia orientację czytelnikowi, a poprzez zestawienie publikacji o charakterze bibliograficznym i ogólnym informuje o sposobie dotarcia do innych wydawnictw. Uwzględniono też publikacje źródłowe i prace o charakterze źródłoznawczym.

Całość materiału została podzielona na część ogólną i trzy epoki: od wczesnego średniowiecza do 1419 r. (Z. Boháč), od 1419 do 1848 r. (J. Vaniš) oraz okres 1848—1945 (J. V. Horák i L. Jeleček). W obrębie poszczególnych epok zastosowano podział rzeczowy, nadmiernie chyba rozbudowany, w związku z czym prace poświęcone średniowiecznemu osadnictwu znalazły się dość przypadkowo w paru działach.

Zwraca uwagę obficie zestawiony materiał dotyczący badań archeologicznych osadnictwa średniowiecznego, przede wszystkim zanikłych osad (Z. Smetanka, M. Richter i inni). Również licznie reprezentowane są prace poświęcone dziejom miast. Mimo braku publikacji o charakterze ogólnym literatura dotycząca tej sprawy w ostatnich latach poważnie wzrosła. Omawiany wybór mimo szerokiego jej uwzględnienia pomija jednak wiele istotnych pozycji, np. studia J. Kejřa reprezentowane tylko przez ogólny szkic w „Historica” (poz. nr 666). Literatura dotycząca dziejów miast w okresie następnym jest słabiej reprezentowana. Znaczna jej część dotyczy późnego średniowiecza — XV wieku.

Zastosowany przez redakcję podział na okres do roku 1419 okazał się mało dogodny. Gdy pragnie się śledzić literaturę dotyczącą genezy i wybuchu rewolucji husyckiej, szuka się jej w dziale średniowiecznym. Kto natomiast zainteresuje się stosunkami panującymi w dobie jej rozwoju, musi czynić poszukiwania w dziale następnym, gdzie napotyka się jednocześnie na prace związane z genezą Wiosny Ludów. Należało więc w tym wypadku trzymać się bardziej tradycyjnych podziałów i cezurę wyznaczyć na schyłku XV lub też w początkach XVI stulecia.

Tadeusz Lalik